

Հավելված 2

Արդարադատության ակադեմիայի
կառավարման խորհրդի 2018 թվականի
դեկտեմբերի 20-ի թիվ ԿԽ-008/18/1 որոշման

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԾՐԱԳԻՐ ԴԱՏԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՂՆԵՐԻ ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ

I. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

1. Ուսուցման սույն ծրագիրը (այսուհետ՝ Ծրագիր) ներառում է դատական ծառայողների (այսուհետ՝ Ծառայող) 2019թ. վերապատրաստման կրթական չափորոշիչները, ուսուցման ձևը, ուսումնառության ժամաքանակը և ժամկետները, ինչպես նաև դասավանդվող առարկայական կուրսերի համառոտ նկարագիրը:

2. Ծրագիրը մշակվել է Արդարադատության ակադեմիայի կողմից «Արդարադատության ակադեմիայի մասին» <<օրենքի 19-րդ հոդվածի հիման վրա:

3. Ծրագիրը նպատակառողված է Ծառայողի մասնագիտական գիտելիքների և հմտությունների շարունակական կատարելագործմանը հետևյալ ոլորտներում. քաղաքացիական, քրեական և վարչական գործերով ՄԻԵԴ իրավական դիրքորոշումներ, դատական ծառայություն, քաղաքացիական, քրեական և վարչական դատավարություն, քրեական իրավունք, դատական ակտի մշակման հմտություններ, հաշտարարության ինստիտուտի հիմնախնդիրներ, տնտեսական մրցակցության պաշտպանության ոլորտ, դատական ծառայողի վարքագծի կանոններ, կառավարման հմտություններ, հանրային ծառայության ոլորտում կոռուպցիայի դեմ պայքարի արդի հարցեր:

4. Ծրագիրն իրականացվում է առկա ուսուցման ձևով՝ Ծրագրում նշված խմբերի համար նախատեսված դասընթացների մոդուլների հիման վրա:

5. Վերապատրաստման ժամաքանակը իրավաբանական մասնագիտական գործառույթներ իրականացնող դատական ծառայողների համար սահմանվում է 32, իսկ Դատական դեպարտամենտում այլ դատական ծառայողներ համար՝ 24 ակադեմիական ժամ:

6. Յուրաքանչյուր խմբի վերապատրաստումն ավարտվում է վերապատրաստման արդյունքների գնահատմամբ: Գնահատումն իրականացվում է տվյալ խմբի դասընթացներին հաջորդող առաջին օրը՝ բանավոր եղանակով, միասնական քննությամբ:

7. Վերապատրաստման ժամանակացույց է սահմանվում 2019 թվականի փետրվար-մայիս ամիսները:

II. ԴԱՍԱՎԱՆԴՎՈՂ ԱՌԱՐԿԱՅԱԿԱՆ ԿՈՒՐՍԵՐԻ (ԴԱՍԸՆԹԱՑՆԵՐԻ) ՑԱՆԿ

1. Քրեական գործեր քննող դատավորների օգնականների, ավագ օգնականների և քրեական դատավորների օգնականների մասնագիտացած դատական այլ ծառայողների վերապատրաստման դասընթացների մոդուլ

N	Դասիչ	Անվանում	Ժ/Պ
1.	JS-Q-001-19	Քրեական գործերով ՄիԵԴ իրավական դիրքորոշումների կիրառման արդի հարցեր	8
2.	JS-Q-022-19	ՀՀ քրեական դատավարության արդի հարցեր	8
3.	JS-Q-035-19	ՀՀ քրեական իրավունքի արդի հարցեր	8
4.	JS-Q-012-19	Դատական ակտի մշակման հմտություններ	8

2. Քաղաքացիական գործեր քննող դատավորների օգնականների, ավագ օգնականների և քաղաքացիական դատավորների օլորտում մասնագիտացած դատական այլ ծառայողների վերապատրաստման դասընթացների մոդուլ

N	Դասիչ	Անվանում	Ժ/Պ
5.	JS-C-011-19	Դատական ակտի մշակման հմտություններ	8
6.	JS-C-012-19	ՀՀ քաղաքացիական դատավարության արդի հարցեր	8
7.	JS-C-015-19	Քաղաքացիական գործերով ՄիԵԴ իրավական դիրքորոշումների կիրառման արդի հարցեր	8
8.	JS-C-033-19	Հաշտարարության ինստիտուտի հիմնախնդիրներ	8

3. Վարչական գործեր քննող դատավորների օգնականների, ավագ օգնականների և վարչական դատավորների օլորտում մասնագիտացած դատական այլ ծառայողների վերապատրաստման դասընթացների մոդուլ

N	Դասիչ	Անվանում	Ժ/Պ
9.	JS-A-001-19	Վարչական գործերով ՄիԵԴ իրավական դիրքորոշումների կիրառման արդի հարցեր	8
10.	JS-A-008-19	ՀՀ վարչական դատավարության արդի հարցեր	8
11.	JS-A-018-19	Տնտեսական մրցակցության պաշտպանության օլորտի արդի հարցեր	8
12.	JS-A-019-19	Դատական ակտի մշակման հմտություններ	8

4. Դատական դեպարտամենտում այլ դատական ծառայողներ

N	Դասիչ	Անվանում	Ժ/Պ
13.	JS-J-011-19	Դատական ծառայության հիմնահարցեր և դատական ծառայողի վարքագիր կանոններ	12
14.	JS-J-014-19	Հանրային ծառայության օլորտում կոռուպցիայի դեմ պայքարի արդի հարցեր	6
15.	JS-G-019-19	Կառավարման հմտություններ	6

**III. ԴԱՍԱՎԱՆԴՎՈՂ ԱՌԱՐԿԱՅԱԿԱՆ ԿՈՒՐՍԵՐԻ (ԴԱՍԸՆԹԱՑՆԵՐԻ)
ՀԱՄԱԴՐԱՄԱԿԱՆ ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ**

1. JS-Q-001-19. Քրեական գործերով ՄԻԵԴ իրավական դիրքորոշումների կիրառման արդի հարցեր

Դասընթացն անհրաժեշտ է ՄԻԵԴ իրավական նոր դիրքորոշումների վերաբերյալ ունկնդիրների գիտելիքները, դրանց կիրառման գործնական հմտությունները զարգացնելու, կատարելագործելու համար:

Դասընթացը ներառում է քրեական իրավունքի և դատավարության ոլորտում Եվրոպական կոնվեցիայով երաշխավորված իրավունքների պաշտպանության վերաբերյալ ՄԻԵԴ արդի նախադեպային իրավունքը և << նկատմամբ դրա կիրառման հարցերը, Եվրոպական կոնվենցիայի 1-ին արձանագրության 1-ին հոդվածի, 5-7-րդ, 10-րդ, 13-րդ հոդվածների վերաբերյալ ՄԻԵԴ որոշումները, այդ թվում՝

- խոսքի ազատության և ազգային անվտանգության ապահովման հիմնախնդիրները,
- անձի ազատության և անձեռնմխելիության իրավունքը,
- մասնավոր կյանքի անձեռնմխելիության իրավունքը,
- արդար դատաքննության իրավունքների պաշտպանության, անթույլատրելի ապացույցների օգտագործման արգելքը:

Դասընթացը, մասնավորապես, ներառում է վերոհիշյալ հիմնահարցերի վերաբերյալ ՄԻԵԴ վերջին տարիների իրավական դիրքորոշումները:

2. JS-Q-022-19. << քրեական դատավարության արդի հարցեր

Դասընթացն անհրաժեշտ է քրեական դատավարության ոլորտում նոր իրավական զարգացումները, վիճահարուց հարցերի շուրջ << սահմանադրական դատարանի և << վճռաբեկ դատարանի իրավական դիրքորոշումները մատուցելու, ինչպես նաև դրանք գործնականում կիրառելու կարողություններն ու հմտությունները կատարելագործելու համար:

Դասընթացը ներառում է՝

- << քրեական դատավարության ոլորտում նոր օրենսդրությունը,
- << քրեական դատավարության առանձին ինստիտուտների վերաբերյալ << սահմանադրական դատարանի և << վճռաբեկ դատարանի իրավական դիրքորոշումները և դրանց կիրառման հիմնահարցերը,
- Ապացույցների գնահատման մեթոդներն ու գործերը վերլուծելու կարողությունները,
- Քրեական գործը դատական քննության նախապատրաստելիս դատարանի կողմից մեղադրյալի նկատմամբ խափանման միջոց կալանավորման հարցի քննարկման ընթացակարգը և առանձնահատկությունները:
- << մասնակցությամբ միջազգային պայմանագրերի կիրառման գործնական հարցերը, այդ թվում՝ Միավորված ազգերի կազմակերպության, Մարդու իրավունքների վերաբերյալ հիմնական պայմանագրերի կիրառման առանձնահատկությունները:

3. JS-Q-035-19. << քրեական իրավունքի արդի հարցեր

Դասընթացը պայմանավորված է քրեական իրավունքի ոլորտում իրականացված և իրականացվող բարեփոխումները, ինչպես նաև քրեական իրավունքի ոլորտում նոր իրավական

դիրքորոշումներն ունկնդիրներին մատուցելու և դրանց կիրառման հմտությունները կատարելագործելու անհրաժեշտությամբ:

- Դասընթացը ներառում է՝
- քրեական նոր օրենսգրքի նախագծով նախատեսված, ինչպես նաև ընթացիկ փուլում առաջացող այլ հիմնախնդիրների լուծման ոլորտում օրենսդրական և իրավակիրառ փորձի ներկայացումը, դրանց զարգացման միտումները և հեռանկարները,
 - ՀՀ ստանդանած միջազգային պարտավորությունների բովանդակությունը (այդ թվում՝ Միավորված ազգերի կազմակերպության Մարդու իրավունքների վերաբերյալ հիմնական պայմանագրերը, դրանց կիրառման առանձնահատկությունները, ինչպես նաև <<Քաղաքական և քաղաքացիական իրավունքների մասին>> միջազգային դաշնագրում ամրագրված իրավունքները, ինչպես նաև դրանց ներպետական օրենսդրությունում կիրառելիության և Կամընտիր արձանագրությամբ հասանելի դարձած ընթացակարգերի հարցերը),
 - հանցավոր արարքների ճշգրիտ որակման հիմնահարցերը (այդ թվում՝ թրաֆիքինգի կամ շահագործման որակում, թրաֆիքինգի կամ շահագործման վերհանման հիմնախնդիրներ, աշխատանքային թրաֆիքինգ և սեռական շահագործում, ընտանեկան բռնություններ, աշխատանքային հարաբերություններ, սոցիալական ծանր վիճակում գտնվող ընտանիքներ, մարմնավաճառությամբ զբաղվող անձինք, այդ թվում՝ երեխաներ, մոլորական երեխաներ, հատուկ հաստատություններում սովորող երեխաներ), և դրանց լուծման ոլորտում օրենսդրական և իրավակիրառ փորձը,
 - համաչափ, կանխարգելիչ և արդյունավետ պատիժ նշանակելու հարցերը:

4. JS-Q-012-19. Դատական ակտի մշակման հմտություններ

Դասընթացը պայմանավորված է դատական ակտերի կառուցվածքին և բովանդակությանը ներկայացվող պահանջների վերաբերյալ գիտելիքների ծավալի ընդլայնման, կարողությունների և հմտությունների ծևավորման անհրաժեշտությամբ:

Դասընթացը ներառում է դատական վարույթների ընթացքում դատարանի կողմից կայացվող դատական ակտերին ներկայացվող կառուցվածքային և բովանդակային պահանջների վերաբերյալ գործնական հարցերը:

5. JS-C-011-19. Դատական ակտի մշակման հմտություններ

Դասընթացը պայմանավորված է դատական ակտերի կառուցվածքին և բովանդակությանը ներկայացվող պահանջների վերաբերյալ գիտելիքների ծավալի ընդլայնման, կարողությունների և հմտությունների ծևավորման անհրաժեշտությամբ:

Դասընթացը ներառում է դատական վարույթների ընթացքում դատարանի կողմից կայացվող դատական ակտերին ներկայացվող կառուցվածքային և բովանդակային պահանջների վերաբերյալ գործնական հարցերը:

6. JS-C-012-19. <<Քաղաքացիական դատավարության արդի հարցեր

Դասընթացն անհրաժեշտ է քաղաքացիական դատավարության տարբեր փուլերում ծագող հարցերի վերաբերյալ ունկնդիրների գիտելիքները և դրանց կիրառման գործնական հմտությունները կատարելագործելու, <<Քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքով ներդրված նոր ինստիտուտները և իրավակարգավորումները ներկայացնելու համար:

Դասընթացը ներառում է՝

- քաղաքացիական գործը դատաքննության նախապատրաստելու հիմնահարցերը,
- ապացուցման հիմնահարցերը, ապացուցման բերի բաշխման կանոնները և ապացուցների գնահատման հմտությունները,
- դատաքննության հիմնահարցերը,
- դատավարական ժամկետներն ու դրանց կառավարման մեթոդները,
- պետական տուրքի և դատական ծախսերի (ներառյալ այլ ծախսերի) հաշվարկման ու գանձման առանձնահատկությունները,
- հայցի ապահովման, հակընդդեմ ապահովման և նախնական ապահովման կիրառման առանձնահատկությունները,
- հակընդդեմ հայցը և դրա չներկայացման դատավարական հետևանքները,
- պարզեցված ընթացակարգով գործերի քննության առանձնահատկությունները,
- դատավարության վարման, դատաքննության անցկացման տակտիկայի և տեխնիկայի որոշ հարցեր,
- դատավարության նորմերի կիրառման հետ կապված այլ հիմնահարցեր:

7. JS-C-015-19. Քաղաքացիական գործերով ՄԻԵԴ իրավական դիրքորոշումների կիրառման արդի հարցեր

Դասընթացն անհրաժեշտ է ՄԻԵԴ իրավական նոր դիրքորոշումների վերաբերյալ ունկնդիրների գիտելիքները, դրանց կիրառման գործնական հմտությունները զարգացնելու, կատարելագործելու համար:

Դասընթացը ներառում է քաղաքացիական իրավունքի և դատավարության ոլորտում Եվրոպական կոնվենցիայով երաշխավորված իրավունքների պաշտպանության վերաբերյալ ՄԻԵԴ արդի նախադեպային իրավունքը և <<Նկատմամբ դրա կիրառման հարցերը, ներառյալ Եվրոպական կոնվենցիայի 6-րդ հոդվածով երաշխավորված արդար դատաքննության իրավունքի պաշտպանության վերաբերյալ ՄԻԵԴ արդի նախադեպային իրավունքը և դրա կիրառման հարցերը, այդ թվում՝

- արդար դատաքննության իրավունքի իրավական բնույթը,
- դատարանի իրավունքը,
- օրենքի հիման վրա ստեղծված անկախ տրիբունայի էռությունը,
- անկողմնակալ տրիբունայի էռությունը,
- ՄԻԵԿ 6-րդ հոդվածի վարույթային տարրերը՝ արդարացի լսումները, մրցակցության սկզբունքը, «Զենքերի» հավասարությունը, հրապարակային քննության, ողջամիտ ժամկետի սկզբունքը:

Դասընթացը, մասնավորապես, ներառում է վերոհիշյալ հիմնահարցերի վերաբերյալ ՄԻԵԴ վերջին տարիների իրավական դիրքորոշումները:

8. JS-C-033-19. Հաշտարարության ինստիտուտի հիմնախնդիրներ

Դասընթացն անհրաժեշտ է հաշտարարության ինստիտուտի ոլորտում առկա հիմնահարցերի վերաբերյալ գիտելիքների ծավալի ընդլայնման և դրանք կենսագործելու կարողությունների ու գործնական հմտությունների կատարելագործման համար:

Դասընթացը ներառում է՝

- հաշտարարության ինստիտուտի ընդհանուր բնութագիրը,

- հաշտարարության վերաբերյալ համաձայնությունն ու կիրառման առանձնահատկություններ,
- հաշտարարություն և հաշտարարի նշանակումը, հաշտարարության հետ կապված ծախսերը,
- հաշտարարության շրջանակը, ժամկետները և ավարտը,
- արտոնագրված հաշտարարի մասնակցությամբ արտադատական կարգով կնքված հաշտության համաձայնությունը և այլ հիմնահարցեր:

9. JS-A-001-19. Վարչական գործերով ՄԻԵԴ իրավական դիրքորոշումների կիրառման արդի հարցեր

Դասընթացն անհրաժեշտ է ՄԻԵԴ իրավական նոր դիրքորոշումների վերաբերյալ ունկնդիրների գիտելիքները, դրանց կիրառման գործնական հմտությունները զարգացնելու, կատարելագործելու համար:

Դասընթացը ներառում է վարչական իրավունքի և դատավարության ոլորտում Եվրոպական կոնվեցիայով երաշխավորված իրավունքների պաշտպանության վերաբերյալ ՄԻԵԴ արդի նախադեպային իրավունքը և << նկատմամբ դրա կիրառման հարցերը, ներայալ Եվրոպական կոնվեցիայի 6-րդ հոդվածով երաշխավորված արդար դատաքննության իրավունքի պաշտպանության վերաբերյալ ՄԻԵԴ իրավական դիրքորոշումներն ու դրանց կիրառման հարցերը, այդ թվում՝ արդար դատաքննության իրավունքի իրավական բնույթը, օրենքի հիման վրա ստեղծված անկախ տրիբունալի էռությունը, ՄԻԵԿ 6-րդ հոդվածի վարույթային տարրերը՝ արդարացի լսումները, մրցակցության սկզբունքը, հրապարակային քննության, ողջամիտ ժամկետի սկզբունքը:

Դասընթացը մասնավորապես ներառում է վերոհիշյալ հիմնահարցերի վերաբերյալ վերջին տարիների ՄԻԵԴ իրավական դիրքորոշումները:

10. JS-A-008-19. << Վարչական դատավարության արդի հարցեր

Դասընթացն անհրաժեշտ է վարչական դատավարության տարրեր փուլերում ծագող հարցերի վերաբերյալ ունկնդիրների գիտելիքները և հմտությունները կատարելագործելու համար:

Դասընթացը ներառում է՝

- գործը դատաքննության նախապատրաստման և դատաքննության փուլերում առաջացող հիմնահարցերը,
- ապացուցման բերի բաշխման առանձնահատկությունները,
- հայցի ապահովում կիրառելու հիմնախնդիրները,
- վերաքննիչ և վճռաբեկ վարույթների, հատուկ վարույթի գործերի, այդ թվում՝ ընտրական վեճերի քննության ընթացքում ծագող այլ հիմնահարցերը:

11. JS-A-018-19. Տնտեսական մրցակցության պաշտպանության ոլորտի արդի հարցեր

Դասընթացն անհրաժեշտ է տնտեսական մրցակցության պաշտպանության ոլորտում առկա խնդիրների վերաբերյալ ունկնդիրների գիտելիքներն ընդլայնելու և հմտությունները կատարելագործելու համար:

Դասընթացը ներառում է տնտեսական մրցակցության պաշտպանության ոլորտի օրենսդրական կարգավորումը, տնտեսական մրցակցության հասկացությունն ու մրցակ-

ցության եղանակները, տնտեսական մրցակցության պաշտպանության օրենսդրության խախտման դեպքերի կապակցությամբ դատարան դիմելու կարգն ու վարույթի առանձնահատկությունները, վեճերի քննության ընթացքում ծագող այլ հարցեր:

12. JS-A-019-19. Դատական ակտի մշակման հմտություններ

Դասընթացը պայմանավորված է դատական ակտերի կառուցվածքին և բովանդակությանը ներկայացվող պահանջների վերաբերյալ գիտելիքների ծավալի ընդլայնման, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման անհրաժեշտությամբ:

Դասընթացը ներառում է դատական վարույթների ընթացքում դատարանի կողմից կայացվող դատական ակտերին ներկայացվող կառուցվածքային և բովանդակային պահանջների վերաբերյալ գործնական հարցերը:

13. JS-J-011-19. Դատական ծառայության հիմնահարցեր և դատական ծառայողի

վարքագծի կանոններ

Դասընթացն անհրաժեշտ է դատական ծառայության հարցերի և դատական ծառայողի վարքագծի կանոնների նոր իրավակարգավորումներով սահմանված չափանիշների ներկայացման, այս ոլորտում գիտելիքների ծավալի ընդլայնման և կատարելագործման անհրաժեշտությամբ:

Դասընթացը ներառում է՝

- դատական ծառայության նորմատիվ իրավական կարգավորումը,
- դատական ծառայողի վարքագծի կանոնները ինչպես ծառայողական, այնպես էլ արտածառայողական հարաբերություններում,
- դատական ծառայողների վարքագծի կանոնների առանձնահատկությունները,
- կադրային քաղաքականության առանձնահատկությունները,
- դատական ծառայության համակարգում վարչարարությունը:

14. JS-J-014-19. Հանրային ծառայության ոլորտում կոռուպցիայի դեմ պայքարի արդի հարցեր

Դասընթացը պայմանավորված է հանրային ծառայության ոլորտում կոռուպցիայի դեմ պայքարի ոլորտում գիտելիքների ծավալի ընդլայնման անհրաժեշտությամբ:

Դասընթացը ներառում է Հայաստանի Հանրապետությունում հանրային ծառայության ոլորտում կոռուպցիոն երևույթների, դրա դեմ տարվող պայքարի ընդհանուր իրավիճակի, հակառողություն պայքարի իրավական (ներպետական և միջազգային, այդ թվում՝ Եվրոպայի խորհրդի կոռուպցիայի դեմ պայքարող պետությունների խմբի (ԳՐԵԿՈ) և ԵԽ Փոդերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի հանձնաժողովի (ՄՈՆԻՎԱԼ) հանձնարարականները), և ինստիտուցիոնալ շրջանակների (ներպետական և միջազգային, այդ թվում՝ ԳՐԵԿՈ-ի և ՄՈՆԻՎԱԼ-ի գործունեությունը), համապատասխան այլ շահագրգիռ կողմերի (հասարակական կազմակերպությունների, ԶԼՄ-երի) մասնակցության և պետության կողմից ձեռնարկվող միջոցառումների վերաբերյալ հարցերը:

15. JS-G-019-19. Կառավարման հմտություններ

Դասընթացն անհրաժեշտ է կառավարման և առաջնորդության վերաբերյալ գիտելիքների ծավալի ընդլայնման և դրանք կենսագործելու կարողությունների ու հմտությունների զարգացման համար:

Դասընթացը ներառում է՝

- կառավարչական հմտություններն ու առաջնորդման ոճերը,
- արդյունավետ պլանավորումը,
- թիմի ձևավորումը և թիմային աշխատանքի կազմակերպումը: